

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1012

Vragen van het lid **Van der Lee** (GroenLinks) aan de Minister van Financiën over de *gebrekkige beheersing van duurzaamheidsrisico's door Europese banken* (ingezonden 23 november 2021).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Financiën) (ontvangen 8 december 2021)

Vraag 1

Bent u bekend met het meest recente ECB onderzoek, «*The state of climate and environmental risk management in the banking sector*»¹, waaruit blijkt dat het overgrote deel van Europese systeemrelevante banken haar klimaat- en milieurisico's niet adequaat beheerst?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u het met GroenLinks eens dat de door de Europese Centrale Bank (ECB) gedane vaststellingen een zorgelijk beeld schetsen?

Antwoord 2

In november 2020 heeft de ECB 13 toezichtverwachtingen uiteengezet met het oog op het aanpakken van klimaat- en milieurisico's door banken. De ECB heeft 112 significante instellingen verzocht een beoordeling uit te voeren van hun bedrijfsvoering, in het licht van deze 13 toezichtverwachtingen en om uitvoeringsplannen in te dienen, waarin wordt beschreven hoe en wanneer zij hun bedrijfsvoering hier verder op aan zullen passen. De ECB heeft dit beoordeeld om de geboekte vooruitgang te monitoren en om per instelling eventuele tekortkomingen vast te stellen. Het geaggregeerde resultaat van deze beoordeling is het onderzoek «*The state of climate and environmental riskmanagement in the banking sector*».

De conclusies van de ECB laten zien dat er in de bancaire sector inderdaad nog stappen gezet dienen te worden waar het de beheersing van klimaat- en milieurisico's betreft. Al met al zijn banken begonnen, maar blijft het tempo van de vooruitgang in de meeste gevallen traag, aldus de ECB.

¹ ECB (22 november 2021). The State of climate and environmental risk amangement in the banking sector. Report on the supervisory review of banks' approaches to manage climate and environmental risks.

Hoewel de kwaliteit van de plannen varieert, hebben vrijwel alle instellingen implementatieplannen ontwikkeld om hun praktijk op het gebied van klimaat- en milieurisicobeheersing verder te verbeteren. De conclusies laten bovendien zien dat het thema de serieuze aandacht van de sector en de Europese banktoezichthouder heeft. Dat vind ik van groot belang. Zo hebben een aantal significante instellingen aanzienlijke stappen gezet om hun bedrijfsvoering aan te passen om klimaat- en duurzaamheidsrisico's adequaat te adresseren. De ECB heeft bovendien een aantal goede praktijken geïdentificeerd. Deze »best practices« zijn afkomstig van bancaire instellingen met verschillende bedrijfsmodellen en -groottes, en kunnen behulpzaam zijn voor andere banken bij de verdere voortgang op dit gebied.

Vraag 3

Bent u het ook met GroenLinks eens dat uit dit onderzoek blijkt dat de voortgang van de financiële sector om te verduurzamen, hetgeen mede het vergroten van de financiële weerbaarheid tegen klimaat- en milieurisico's omvat, op dit moment niet snel genoeg gaat?

Antwoord 3

Een van de conclusies die de ECB in het onderzoek trekt is inderdaad dat, hoewel banken al met al zijn begonnen, het tempo van de vooruitgang in de meeste gevallen traag blijft. De verwachte voltooiingstijdlijnen die zijn ingediend bij de ECB tonen dat veel instellingen in de nabije toekomst niet aan de toezichtverwachtingen van de ECB zullen voldoen, aldus de ECB.² Ik verwacht van alle banken dat zij het ECB-onderzoek aan zullen grijpen om hier op ambitieuze wijze mee aan te slag te gaan.

Vraag 4

Heeft u zicht op de materiële klimaat- en milieurisico's die Nederlandse systeemrelevante banken lopen?

Vraag 5

In welke mate bent u van mening dat de in gang gezette acties van Nederlandse instellingen op dit moment volstaan – langs de lijnen van de businessmodellen van banken, hun governance en risicobereidheid, hun risicomanagement en hun transparantie over risico's?

Antwoorden 4 en 5

De Nederlandse systeemrelevante banken staan onder toezicht van de ECB, die daarbij nauw samenwerkt met de Nederlandsche Bank. De informatie over de materiële klimaat- en milieurisico's voor individuele Nederlandse systeemrelevante banken ligt zodoende in eerste instantie bij de toezichthouder. Zij houden ook toezicht op de in gang gezette acties van Nederlandse systeemrelevante banken ter beheersing van die risico's. Alle Nederlandse significante banken (rechtstreeks onder ECB-toezicht) hebben een »materiality assessment« van hun klimaat- en milieurisico's uitgevoerd. De uitkomsten van dit assessment komen terug in het ECB-onderzoek en geven een eerste inzicht in de materiële klimaat- en milieurisico's. Hieruit blijkt dat Europese significante banken acties in gang hebben gezet om deze risico's mee te nemen in hun strategie, bestuur en risicomanagement raamwerk.³ De resultaten van het ECB-onderzoek geven echter aan dat de in gang gezette acties door Europese instellingen nog niet volstaan. De ECB heeft daarom de oproep aan Europese banken gedaan om sneller over te gaan tot actie. Daarnaast werkt DNB al vanaf 2016 aan het in kaart brengen van de omvang van klimaatrisico's voor de Nederlandse financiële sector. Zo heeft DNB inzichten op het gebied van klimaat- en milieurisico's verkregen door scenario-analyses en stresstesten rondom klimaatverandering.⁴ Hoewel dit

² ECB (22 November 2021). *The State of climate and environmental risk management in the banking sector. Report on the supervisory review of banks» approaches to manage climate and environmental risks*, p. 48.

³ ECB (22 November 2021). *The State of climate and environmental risk management in the banking sector. Report on the supervisory review of banks» approaches to manage climate and environmental risks*, p. 15–17.

⁴ DNB, Jaarverslag 2020, p. 73

type analyse nog volop in ontwikkeling is, suggereren de uitkomsten hiervan tot dusver dat zowel transitierisico's, als fysieke risico's, significante impact kunnen hebben op het Nederlandse financiële stelsel.⁵

Vraag 6

Spreekt u met uw Europese collega-Ministers van Financiën over klimaat- en milieurisico's, van onze eigen maar ook hun financiële sector?

Antwoord 6

Nederland zet zich internationaal, waaronder in Europa, in verschillende gremia in voor de versterking van de transparantie over en adequate beheersing van klimaat- en milieurisico's binnen de financiële sector. Concreet valt daarbij te denken aan de lopende onderhandelingen over de voorstellen van de Europese Commissie over de herziening van de prudentiële eisen voor verzekeraars (herziening Solvency II) en banken (wijzigingen van CRR/CRD). Deze voorstellen bevatten een reeks aan maatregelen om duurzaamheidsrisico's beter te integreren in de prudentiële raamwerken voor financiële instellingen. Zie voor een nadere toelichting op de voorstellen tot wijziging van CRR/CRD ook de beantwoording van vraag 11 en voor wat betreft de herziening van Solvency II het BNC-fiche dat mijn ambtsgenoot van Buitenlandse Zaken op 29 oktober aan uw Kamer heeft gezonden (2021Z19027). Zoals in dat fiche is aangegeven, is het kabinet een voorstander van de aanscherping van de risicobeheervereisten voor klimaatrisico's in Solvency II. Daarnaast spreek ik collegaministers van Financiën wereldwijd over klimaat- en milieurisico's in de financiële sector en over aanverwante onderwerpen binnen de G20, de FSB en de *Coalition of Finance Ministers for Climate Action*. Mijn indruk is overigens dat het onderwerp klimaatrisico's, net als in 2021, ook in 2022 hoog op de agenda van de FSB zal staan.

Vraag 7

Laten collega-Ministers van Financiën, met name uit landen (zoals Zuid-Europese) waarvan de financiële sector nadrukkelijk kwetsbaar uit risicoanalyses komt, naar uw mening voldoende blijken dat zij zich hierover zorgen maken?

Antwoord 7

De ECB baseert zijn onderzoek op zelfbeoordelingen van 112 significante instellingen die onder het *Single Supervisory Mechanism* vallen. Het rapport veralgemeniseert de uitkomsten van deze zelfbeoordelingen en bevat zodoende geen stellingen op instellings- of lidstaatniveau. Het rapport is op 22 november jl. verschenen en is (nog) niet besproken in Europese gremia.

Vraag 8

Op welke manier is adequate beheersing van klimaat- en milieurisico's onderdeel van de gesprekken die u met de financiële sector voert in het kader van het klimaatakkoordcommitment?

Antwoord 8

De financiële sector heeft in juli 2019 het initiatief genomen om een bijdrage te leveren aan de uitvoering van het Akkoord van Parijs en het Klimaatakkoord. Banken, pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders hebben zich gecommitteerd om vanaf boekjaar 2020 te rapporteren over het CO₂-gehalte van hun relevante financieringen en beleggingen en om uiterlijk in 2022 actieplannen, inclusief reductiedoelstellingen voor 2030, bekend te maken.⁶ In het klimaatcommitment hebben de betrokken partijen toegezegd deel te nemen aan de financiering van de energietransitie, binnen de kaders van de wet- en regelgeving, en de risico-rendementsdoelstellingen.⁷ De risicoraamwerken zijn daarmee expliciet kaderstellend voor de uitvoering van dit onderdeel van het klimaatcommitment, maar de beheersing van deze risico's is geen expliciet onderdeel van het commitment zelf. Ten aanzien

⁵ DNB, Overzicht Financiële Stabiliteit, najaar 2021. Zie ook R. Vermeulen e.a., *An energy transition risk stress test for the financial system of the Netherlands* (Occasional Studies Volume 16–7).

⁶ Kamerstuk 32 013, nr. 252.

⁷ <https://klimaatcommitment.nl/over-het-klimaatcommitment/>.

hiervan heeft de toezichthouder een belangrijke rol: zij ziet toe op de beheersing van risico's door financiële instellingen, ook de instellingen die onderdeel zijn van het klimaatcommitment. Het meten van en het rapporteren over het CO₂-gehalte van relevante financieringen en beleggingen houdt in zoverre verband met klimaat- en milieurisico's, dat het als een indicator gebruikt kan worden bij het inschatten van klimaat-gerelateerde financiële risico's, aldus de eerste voortgangsrapportage.⁸ Daarbij gaat het met name om transitierisico's.

Vraag 9

Klopt het dat dit commitment zich vooral richt op duurzaamheidsimpact en niet primair op risico's?

Antwoord 9

Zoals in antwoord op vraag 8 toegelicht, ziet het commitment primair op de bijdrage aan de doelen van het Klimaatakkoord, het meten van CO₂-gehalte en het opstellen van actieplannen om die te verkleinen. Ik verwacht dat met name door dat laatste de duurzaamheidsrisico's – en in het bijzonder de transitierisico's – waaraan de deelnemers aan het commitment zijn blootgesteld, verlaagd dan wel beter beheerst zullen worden (zie ook antwoord op vraag 10). De risicoraamwerken blijven daarbij kaderstellend. De toezichthouder ziet voorts toe op de beheersing van deze risico's door financiële instellingen.

Vraag 10

Bent u het met GroenLinks eens dat er binnen dit commitment ook meer aandacht zou moeten zijn voor het in kaart brengen van voortgang van klimaat- en milieurisicobeheersing? Hoe gaat u zich daarvoor inzetten?

Antwoord 10

Naast het meten van CO₂-impact door financiële instellingen in het kader van het klimaatcommitment, is het van belang deze naar beneden te brengen. Het klimaatcommitment bevat de afspraak dat financiële instellingen uiterlijk in 2022 actieplannen met CO₂-reductiedoelstellingen voor 2030 bekend maken. Zoals in mijn brief bij de voortgangsrapportage schreef, vind ik het van belang dat deze actieplannen ambitieus ingevuld worden en bijdragen aan de doelstellingen van het Parijsakkoord.⁹ Omdat het CO₂-gehalte van de portefeuille als een indicator gebruikt kan worden bij het inschatten van klimaat-gerelateerde financiële risico's, kan uit een verlaagde CO₂-blootstelling tevens een vermindering van klimaat- en milieurisico's worden afgeleid. Daarnaast is het onderwerp klimaatrisico's onderwerp van gesprek binnen de sector, waaronder in de werkgroep klimaatrisico's van het door DNB opgerichte Platform voor Duurzame Financieringen (het Platform). Ook de ministeries van EZK en Financiën zijn vertegenwoordigd binnen dit platform. De werkgroep klimaatrisico's bestaat uit sectorvertegenwoordigers, maar de uitkomsten worden waar relevant breder binnen het platform besproken. Voor zowel het klimaatcommitment als het platform geldt dat deze discussies binnen de kaders van de risicoraamwerken en de bijbehorende rol van de toezichthouders gevoerd worden.

Vraag 11

Kunt u uiteenzetten op welke manier de nieuwe CRR/CRD-voorstellen van de Europese Commissie de ECB beter in staat zouden stellen toezicht te houden op klimaat- en milieurisico's en deze uiteindelijk te kapitaliseren binnen de *Supervisory Review and Evaluation Process*?

Antwoord 11

De nieuwe CRR/CRD-voorstellen van de Europese Commissie bevatten een reeks aan maatregelen om duurzaamheidsrisico's beter te integreren in het prudentiële raamwerk voor banken. In deze maatregelen zet de Commissie

⁸ Bijlage bij Kamerstuk 32 013, nr. 252, p. 9.

⁹ Kamerstuk 32 013, nr. 252.

ESG-risico's centraal.¹⁰ Waar het gaat om de procedure voor prudentiële toetsing en evaluatie (*Supervisory Review and Evaluation Process, SREP*), stelt de Commissie in de eerste plaats voor om in de SREP altijd ESG-risico's te beoordelen. Dit gaat dan om de daadwerkelijke blootstellingen van een bank, maar ook de strategie om deze risico's te beheersen. Voor dit laatste voorstel zijn de andere voorstellen op het gebied van ESG-risico's van belang. De Commissie stelt namelijk voor dat banken worden verplicht om ESG-risico's beter in kaart te brengen en te beheersen, bijvoorbeeld door vooruitkijkende risicoanalyses. Uitkomsten van het SREP kunnen ertoe leiden dat de toezichthouder aanvullende beheersmaatregelen verlangt. Daarnaast stelt de Commissie voor om de wijze waarop ESG-risico's in de SREP worden meegenomen te harmoniseren. De EBA zal hier een voorstel voor doen. Daarnaast krijgt de EBA, samen met de andere Europese toezichthouders, het mandaat om vooruitkijkende ESG-scenario-analyses te ontwikkelen. Deze analyses kunnen gebruikt worden voor stresstesten. Deze scenario's zullen in de eerste plaats voor milieurisico's worden ontwikkeld, maar daarna ook voor andere onderdelen van ESG-risico's. Het kabinet moedigt in algemeenheid de betere integratie van duurzaamheidsrisico's in de prudentiële raamwerken van financiële instellingen aan. In het BNC-fiche voor dit voorstel dat binnenkort aan uw Kamer zal worden verzonden zal het kabinet ook ingaan op dit onderdeel van het voorstel.

Vraag 12

Kunt u de antwoorden op bovenstaande vragen voorafgaand aan het geplande commissiedebat over financiële markten op 8 december aanstaande retour sturen?

Antwoord 12

Ja.

¹⁰ De afkorting ESG staat voor *Environmental* (milieu), *Social* (maatschappij) en *Governance* (bestuur).